

Ocena dorobku artystycznego i dydaktycznego Pani dr Katarzyny Klich w związku z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej – sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, do którego przeprowadzenia został wskazany Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu.

Pani dr Katarzyna Klich studiowała w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu) w latach 1996 – 2003, na dwóch kierunkach. W 2001 roku otrzymała dyplom magistra sztuki w zakresie rysunku pod kierunkiem prof. Bogdana Wojtasiaka, a w 2003 roku kolejny dyplom magistra sztuki w zakresie grafiki warsztatowej pod kierunkiem prof. Tadeusza Jackowskiego. W 2012 roku obroniła pracę doktorską, *Rysunek jako ślad*. Promotorem był prof. Bogdan Wojtasiak. W latach 2003–12 pracowała jako asystent w XI Pracowni Rysunku na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu. Od 2012 roku do dnia dzisiejszego jest adiunktem w tej samej Pracowni Rysunku.

Pani dr Katarzyna Klich ma na swoim koncie (po uzyskaniu stopnia doktora), sześć wystaw indywidualnych: *Pokoje Myśli* – Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Poznań 2012, *Czarny staw Biały staw* – Galeria Miejska Arsenał, Poznań 2015, *Miejsce* – Galeria AT, Poznań 2016, *Plac zabaw* – Galeria Rotunda, Poznań 2016, *Puste miejsca* – Galeria Wspólna, Bydgoszcz 2017, *Kretowisko* – Galeria XX1, Warszawa 2019. Brała udział w dwunastu wystawach zbiorowych: *London Summer Intensive* – Camden Arts Centre, Londyn 2017; *Open studio show* – Slade Research Centre, Londyn 2017; *Czarna dziura* – Galeria Wozownia, Toruń 2017; *Festiwal Sztuki Jabłka* – Galeria Arterier, Bełchatów 2017; *Granice. Transmisje i transmutacje* – Galeria El, Elbląg 2016; *Think Tank Lab Triennale*, Międzynarodowy Festiwal Rysunku Współczesnego – Galeria Gepperta, Wrocław 2016; *Metamorfozy idei* – Galeria Miejska Arsenał, Poznań 2014; *Mistrzowie warsztatu. Polski rysunek współczesny* – Galeria Bielska BWA, Bielsko-Biała 2014; *Punkty zbieżne* – Centrum Kultury Zamek, Poznań 2013; *V Międzynarodowy Konkurs Rysunku Wrocław 2012* – wystawa pokonkursowa – Muzeum Architektury, Wrocław 2012; *x22* – wystawa artystów związanych z Ogólnopolskim Sympozjum Sztuk Wizualnych w Skokach i w Łagowie (1991–2012) – Galeria u Jezuitów, Poznań 2012; *Figurama – FA CVUT*, Akademia Sztuk Pięknych i Architektury w Pradze, Praga 2012.

Odbyła cztery staże: Erasmus Socrates w Royal Academy of Arts, KASK Conservatorium, Gandawa; Gent Glas, Gandawa 18.04.2019–7.05.2019 – rezydencja artystyczna przyznana w drodze konkursu *open call*; Summer London Intensive – rezydencja artystyczna przyznana w drodze konkursu *open call* przez UCL i Camden Art Centre – Slade School of Art, Londyn 31.07.2017–27.08.2017; Art Educators Residency – rezydencja artystyczna przyznana w drodze konkursu *open call* – Cow House Studios, Ballybawn 23.03.2014–12.04.2014.

Dr Katarzyna Klich ma na swoim koncie wystąpienia na krajowych konferencjach: *Kretowisko* – referat wygłoszony na konferencji „Archeologia. Pamięć i Sztuka” – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Poznań 2019; *Archeologia. Rzeczywistości* – referat wygłoszony na konferencji „Pejzaże destrukcji. Atrofia i rozkład w kulturze” – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań 2018; *Rozpad i destrukcja (natury) jako proces wytwarzania znaczeń w obszarze sztuki i formowania idei obrazu* – referat wygłoszony

na seminarium „Strategie ekologiczne w ruinach kapitalizmu. Sztuka – Nauka – Technologia” – Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie, Konin 2018’

Również dr Katarzyna Klich upowszechniała swój dorobek artystyczny w trakcie publicznych prezentacji: *prezentacja własnego dorobku artystycznego oraz wykład na temat twórczości współczesnych polskich artystów w kontekście rysunku* – The Royal Academy of Fine Arts (KASK), Gandawa 2019; publiczna prezentacja dorobku artystycznego oraz projektu *Echo* – Gent Glass Studio, Gandawa 2019; prezentacja własnego dorobku artystycznego wraz z tekstami – Wielkopolska Szkoła Fotografii, Poznań 2019; prezentacja prac we własnej pracowni wraz z realizacją materiału filmowego dla studentów III roku edukacji artystycznej w ramach przedmiotu dokumentacja zjawisk artystycznych – Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Poznań 2018; *3 minutes* – prezentacja dorobku artystycznego wraz z komentarzem – University College London, Slade School of Fine Art, Slade Research Centre, Londyn 2017; *czarny staw biały staw. Stany przejściowe, granice obrazu* – prezentacja prac wraz z wykładem dla studentów studiów doktoranckich na Wydziale Malarstwa – Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Poznań 2016; Prezentacja pracy *Pokoje Myśli* wraz z refleksją teoretyczną na Ogólnopolskim Sympozjum Sztuk Wizualnych. Sztuka niezależna lat 80. a współczesne tendencje w sztuce – Związek Polskich Artystów Plastyków, Skoki 2012.

Do tego należy wspomnieć o licznych publikacjach prac artystycznych w monografiach naukowych i katalogach, artykułach w czasopismach naukowych, publikacjach prac artystycznych w czasopismach naukowych i magazynach sztuki.

Dr Katarzyna Klich kierowała lub brała udział w następujących projektach badawczych: *Echo*, część 2 – projekt finansowany ze środków statutowych Wydziału Malarstwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, 2020 (w toku); funkcja: kierownik tematu i wykonawca; *Echo*, część 1 – projekt finansowany ze środków statutowych Wydziału Malarstwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, 2019; funkcja: kierownik tematu i wykonawca projektu; *Archeologie. Rzeczywistości* – projekt finansowany ze środków statutowych Wydziału Malarstwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, 2018; funkcja: kierownik tematu i wykonawca; *Bezczas. Obraz jako rzeźba przestrzeni* – projekt finansowany ze środków statutowych Wydziału Malarstwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, 2017; funkcja: kierownik tematu i wykonawca; *Stany przejściowe. Granice obrazu* – projekt finansowany ze środków statutowych Wydziału Malarstwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, 2016; funkcja: kierownik tematu i wykonawca; *Teraz rysunek. Rysunek jako jedna z dróg myślenia, część 1* – projekt finansowany ze środków statutowych Wydziału Malarstwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, 2016, kierownik tematu: J. Kozłowski; funkcja: wykonawca (wraz z: A. Nowaczyk, E. Kulesza, D. Fiedler, P. Polus, P. Flieger).

Praca artystyczna dr Katarzyny Klich nie ogranicza się jedynie do realizacji własnych idei. Artystka cały czas „bada, poszukuje różnych dróg”. Dyskusje, rozmowy, konfrontacje z innymi artystami i teoretykami sztuki są dla niej inspiracją, często w ich trakcie rodzą się nowe pomysły lub krystalizują wizje.

Dr Katarzyna Klich podejmuje różne wyzwania; organizuje wykłady, sympozja, wystawy, które są dla niej istotnym doświadczeniem, ale też możliwością pozyskania wiedzy o aktualnych zjawiskach i postawach artystycznych. Między innym: w listopadzie 2016 roku zorganizowała spotkanie z Richardem Demarco, uznanym na świecie promotorem sztuki i artystą; *Poza systemem* (2015 – 2016), to cykl wykładów i prezentacji galerii niezależnych (nieoficjalnych) działających w latach 60.–80. zorganizowany razem z Adamem Nowaczykiem i Galerią Arsenał w Poznaniu. Zaprezentowane zostały: Galeria EL i postać Gerarda Kwiatkowskiego (prezentacja: Jarosław Denisiuk), Galeria Dziekanka (prezentacja: Tomasz Sikorski), Galeria Pi (prezentacja: Masza Potocka), Galeria Foksal (prezentacja: Wiesław Borowski) i Galeria Akumulatory II (prezentacja: Jarosław

Kozłowski); *Metamorfozy idei* (2014) to rysunkowe ślady wielu artystów z różnych dyscyplin sztuki zaprezentowane w Miejskiej Galerii Arsenał w Poznaniu; *Laboratorium bez adresu* to projekt grupy poznańskich artystów, który zrodził się z przeświadczenia o potrzebie niezależnego zrzeszenia się w celu konfrontowania wizji i idei, możliwości regularnej prezentacji swych prac i nawiązania swobodnego, bezpośredniego kontaktu z potencjalnymi odbiorcami sztuki. *Laboratorium bez adresu* to galeria bez stałej siedziby, która dostosowuje się do bieżących potrzeb artystów. Bez regularnych dotacji, środków, oparta na wzajemnej przyjaźni i współpracy.

Dr Katarzyna Klich otrzymała w 2012 roku Odznakę honorową Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Zasłużony dla kultury polskiej*. W 2020 roku stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – *Kultura w sieci*.

Podsumowując tę część recenzji, dr Katarzyna Klich wykazała się bardzo dużym i interesującym dorobkiem artystycznym, pedagogicznym i organizacyjnym.

Jest konsekwentna w swoich poszukiwaniach w przestrzeni sztuki. Dokumentacja, którą otrzymałem do napisania tej recenzji została wzorowo przygotowana, jest pełna i kompletna. Można śmiało powiedzieć, że Pani dr Katarzyna Klich z równą pasją co artystyczna, „wyżywa się” dydaktycznie. Swoje bogate doświadczenia w przestrzeni sztuki przekazuje studentom. Wszystko to zostało bardzo dobrze opisane w dokumentacji jej dorobku.

Dr Katarzyna Klich jako swoje osiągnięcie artystyczno–naukowe w postępowaniu habilitacyjnym spełniające wymogi ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki wskazała *Kretowisko* – realizację artystyczną z lat 2017 – 2019. W dokumentacji przedstawia następujące realizacje: *Sfalsyfikowana Archeologia; Nie wiem, gdzie jestem w czasie; Kretowisko; Bezczas / Wnętrze; czarny staw biały staw; Spaleńce, Miejsce; Pracownia; Echo, Pokoje Myśli; Kładka, Plac zabaw; Formy rysunkowe; Wszeteczeństwa i inne miłości; Czarne drzewo*.

Dr Katarzyna Klich zajmuje się rysunkiem (w tym jak najbardziej można sobie to wyobrazić, szerokim pojęciu tej dyscypliny artystycznej). „...Rysując, chciałam wyrazić coś, co jest poza rysunkiem. Uchwycić i zanotować najdrobniejszy gest, spojrzenie, mimikę zatrzymane w wielu sekwencjach. Powstawał zapis codziennych spotkań w dziesiątkach, setkach notacji...”¹.

Rysunek, jak sama mówi, jest jej wciąż najbliższą formą wypowiedzi, z tym że, artystka zdaje się stawiać pytanie: czym może być rysunek? Czy ma jakieś granice? Katarzyna Klich twierdzi: „...myślę, że to, co obecnie robię, powoli odchodzi od problemów *stricte* rysunkowych...”². Interesuje ją badanie i przekraczanie granic dyscypliny, na których – z jej punktu widzenia – dzieją się rzeczy najbardziej istotne i mające znaczenie dla sztuki.

Moim zdaniem nie ma nic bardziej frapującego niż taka właśnie postawa. Poruszanie się po obrzeżach tego co wartościowe i tego co już marne i błache, po peryferiach sztuki, daje szansę artyście na wykreowanie nowego, intrygującego świata. Pokazanie czegoś, co do tej pory inni pomijali uznając za nieistotne, lub zwyczajnie tego nie zauważali.

W moim przekonaniu wszystko co wartościowe w sztuce staje się w świadomości artysty, tam rodzą się sukcesy i zdrażają porażki. Tam też powstają nowe, fascynujące przestrzenie wyobraźni. Uważam, że bez ryzyka, tego artystycznego ryzyka, postawy bezkompromisowości – nie ma sztuki. Poruszanie się po granicy tego co wzniosłe, wartościowe i tego co jest marne, złe i ohydne, daje artyście szansę na odkrycie nowej, własnej drogi, wykreowanie „nowego świata”. Tam, pomiędzy światem zmysłowym a pozazmysłowym powstają nowe przestrzenie,

¹ K. Klich, *Autoreferat Kretowiski*, str. 10.

² K. Klich, *Autoreferat Kretowiski*, str. 10.

demony mają rację bytu.

Należy uważać, żeby stan szczęśliwej kontemplacji nie przerodził się w bezowocną beczynność. Ryzyko i odwaga to niezbędne cechy artysty. Bez tego twórczość jest zwyczajnie jałowa.

Uważam, że dr Katarzyna Klich „przekraczając” granice dyscypliny rysunku (rozumianego klasycznie), przede wszystkim stara się przekraczać granice wyobraźni i chyba to jest największą wartością jej prac. Artystka chce być archeologiem–odkrywcą, poszukiwaczką śladów życia, śladów przeszłości. „...Skąd w człowieku ten wewnętrzny przymus, aby grzebać w ziemi, kopać doły i tunele, eksplorować, odsłaniać minione? Czy ta forma podglądania przeszłości daje nam jakiś punkt odniesienia, w czymś nas utwierdza? A może chodzi o to, by uchronić indywidualność od zapomnienia? Archeologia to nauka zgadywań i domniemań, która jest obciążona hipotetycznością...”³

Artystka określa swoje prace w szczególnym kontekście archeologii i natury, które są dla niej ważne ze względu na istniejące w jej twórczości znaczenia rozpadu, destrukcji i śladu.

Dr Katarzyna Klich jako materiał swoich prac używa gipsu, ponieważ jej zdaniem jest „bezpśredni”, podatny na formowanie. Jego, jak mówi „przejściowość” jest dla niej wartością, bo zwraca uwagę na proces. Gips otula i zakrywa, by potem pokazać co jest w środku. Taka niby „zabawa”. Katarzyna Klich pobiera odciski po to, by zrozumieć mechanizm powstawania śladu, by uchronić rozpadającą się materię, „...zapisane w niej utraty i pamięć...”⁴. Destrukcja służy tu jako potencjalny środek wyrazu.

Odcisk przedmiotu, ciała, kawałka jakiejś realności dosłowna zmysłowa impresja jest śladem obecności z innego czasu. Ślad zawsze pozostaje grą pomiędzy obecnością i nieobecnością tego przedmiotu. Tym bardziej obecnym, że nieobecnym – powielanym przez pragnienie lub żal.

Nic nie zdarza się naprawdę lub też nic nie zdarza się raz. Brzmi nieustannym echem w głowie, wraca jako refleksy i refleksje. Przecież ani w przeszłość, ani w słońce nie da się patrzeć bez mrużenia oczu, bez poczucia, że im bardziej patrzemy, tym bardziej coś nas oślepia i im dłużej patrzemy, tym bardziej to, co pamiętamy zmienia się w barwne plamy. Czasem plamy zdominowane są jednym afektem, jedną barwą, która wszystko inne pogrąża w niebycie dzieła.

W realizacjach dr Katarzyny Klich, rysunek traktowany jest bardzo poważnie. Nie da się chyba poważniej go traktować.

W przedstawianym uniwersum nie jest ciężko, ani nie jest lekko. Jest za to bardzo intensywnie. Nic tu nie jest oczywiste choć takie się wydaje. Choćby nawet narzucające się natychmiast porównania z kimś lub czymś gasną z czasem ustępując bardzo wyraźnej konsekwencji i koherencji twórczości, która zdaje się działać w systemie nieustających samoodniesień. Być może jest to koło hermeneutyczne, w którym każda kolejna realizacja odsłania coś z poprzedniej, w której dana praca odnosi się – w niezrozumiały, choć wyraźnie widoczny, dla patrzącego sposób – do innych.

Warto być może powstrzymać się przed przenoszeniem, wyjaśnianiem i tłumaczeniem jakości, których poszukiwanie jest zmysłowe i pozbawione intelektualnych drogowskazów.

W pracach dr Katarzyny Klich wszystko pozbawione jest oczywistości, za to jest sugestywne i efemeryczne zarazem. Przedmiot nie wydaje się realny, raczej wyłania się z tkanki pamięci. Z kolei abstrakcja przestaje być abstrakcją, nawiedzana przez cienie cielesności – szkic zatopiony w innych formach.

Patrząc na te prace, myślę o skamienielinach, o śladach dłoni w grotach, zapisanych w odległym czasie, ale wcale nie po to, aby odnosić się do tego, co pozbawione życia. Wręcz przeciwnie –

³ K. Klich, *Autoreferat Kretowski*, str. 12.

⁴ K. Klich, *Autoreferat Kretowski*, str. 17.

chodzi raczej o wciąż obecny ślad, o ślady mniej lub bardziej organiczne, czasem jakby zmieniające się w czystą przyjemność nieoczywistych połączeń. Kompozycje niby przypadkowe, ale pochodzące z jakiejś nad wyraz odważnej i wykształconej umiejętności budowania formą. Przede wszystkim, jestem jednak jestem „zaskoczony” nieoczywistymi kontrastami.

Podsumowując, dr Katarzyna Klich jest utalentowaną i bardzo świadomą swoich dążeń artystką. Potwierdziła to wieloma indywidualnymi wystawami a także udziałem w pokazach zbiorowych. Jest bardzo aktywna. Nie boi się ryzyka, szuka nowatorskich rozwiązań niekoniecznie zgodnie z obowiązującymi trendami czy modami. Jej poszukiwania, niezależnie od stosowanego współczesnego arsenału możliwości, są powiązane z tradycją sztuki. Uważam, że dr Katarzyna Klich intuicyjnie wybrała tę właśnie drogę dla swoich działań, jestem przekonany, z wewnętrznej potrzeby, nie z przypadku. Dokąd te poszukiwania ją zaprowadzą, nie wiem i sądzę, dr Katarzyna Klich też nie jest w stanie tego przewidzieć. Bo prawdziwa sztuka powstaje nie z postanowienia, nie z intencji, ale po prostu z życia i naszych na nie reakcji. A tego przewidzieć nie sposób.

Bardzo pozytywnie oceniam przedstawioną przez dr Katarzyna Klich dokumentację artystyczną i napisany *Autoreferat*. Autorka potwierdziła umiejętność prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W przygotowanym *Autoreferacie* wykazała się ogólną wiedzą teoretyczną z reprezentowanej dyscypliny i dużą samoświadomością twórczą. W pełni uznaję jej dokonania artystyczne, jej dojrzałą i sprecyzowaną postawę oraz wybór kierunku poszukiwań. Po zapoznaniu się z dokonaniem artystycznym dr Katarzyny Klich, jej rozwojem, bardzo świadomym i konsekwentnym wyborem drogi poszukiwań w przestrzeni sztuki, uznaję jej wkład w rozwój dyscypliny Sztuki Piękne, a także przełożenie tych osiągnięć na sferę nauki, dydaktyki oraz upowszechniania kultury.

Dorobek dr Katarzyny Klich należy również uznać w aspekcie troski o zachowanie naszej tożsamości kulturowej. Stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne, twórcze i dydaktyczne pani dr Katarzyny Klich spełniają wymagania art. 26 o stopniach i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz 1789).

W związku z powyższym popieram wniosek i wnoszę o dalsze procedowanie habilitacyjne.

Henryk Gostyński

Warszawa 12.05.2022